METSÄTALOUS

Vanha oppi pitää paikkansa eli tyvilahon saastuttaman kuusikon hakkuun jälkeen pitää vaihtaa puulajia. **PROFESSORI JARI PARVIAINEN**

Hirvipolitiikka kuusettaa maamme metsät

Metsäntutkimuslaitos arvostelee Suomen nykyisen riistapolitiikan johtavan metsien kuusettumiseen.

Metsäntutkimuslaitos (Metla) esitteli tiistaina valtakunnan metsien inventoinnin (VMI) tuloksia Helsingissä.

Kansallisen metsäohjelman pääsihteeri **Marja Kokkonen** nosti esiin kysymyksen, näkyykö kuusen iso osuus metsänuudistamisessa jo VMI:n tuloksissa. Kuusi on ilmastonmuutosta ajatellen herkin puulajimme, hän pohdiskeli.

VMI:n johtaja **Kari T. Korhonen** totesi kuusettumisen näkyvän VMI:n tuloksissa. Kuusen ylivalta johtuu harjoitetusta hirvipolitiikasta.

”Se on sulkenut metsänomistajilta mahdollisuuden koivun viljelyyn ja männynkin kasvatuksen riski on lähes yhtä paha.”

Vaihtelua puulajeihin

Kuluneiden 15 vuoden aikana metsänviljelyissä on perustettu pääosin kuusikoita.

”Jotain olisi tehtävä, että metsänomistajilla olisi nykyistä monipuolisemmat mahdollisuudet valita puulaji uudistusalalleen”, Korhonen sanoi.

Kokkonen totesi, että maa- ja metsätalousministeriössä on valmisteilla hirvikannan hoitosuunnitelma, josta ehkä aikanaan löytyvät ratkaisut kuusettumisen pulmiin.

”Vanha oppi pitää paikkansa eli tyvilahon saastuttaman kuusikon hakkuun jälkeen pitää vaihtaa puulajia”, totesi professori **Jari Parviainen**.

Nyt esimerkiksi kaakkoisen Suomen ja etelärannikon monille kirjanpainajan tappamien, lahojen kuusikoiden tilalle istutetaan kuusta.

Metsänomistajat reagoivat nopeasti hirvikantojen muutoksiin, sillä hirvikannan viime aikainen lasku nosti koivun taimien kysyntää tänä keväänä ja taimet loppuivat paikoin kesken.

Puuta riittää metsissä

Suomen metsissä riittää puuta yllin kyllin. Venäjän puutullit ovat pudottaneet puun tuonnin noin puoleen huippuvuosista, mikä on mahdollistanut kotimaan metsien hakkuiden ylläpitoa, vaikka paljon tehtaita ja sahoja on lopetettu.

Vuosina 2007–2011 hakattiin tukki- ja kuitupuuta tehtaille keskimäärin liki 52 miljoonaa kuutiometriä, energiapuuta 13 miljoonaa kuutiometriä.

Teollisuus voisi hakata Suomesta jaksolla 2009–2018 vuosittain 69 miljoonaa kuutiometriä puuta ja energiaksi 25 miljoonaa kuutiometriä ilman että hakkuumahdollisuudet heikkenisivät.

Tämän niin kutsutun suurimman kestävän hakkuukertymän luvut kuvaavat metsien potentiaalia eikä niissä ole huomioitu metsien omistajuutta.

Luvut lähtevät myös siitä, ettei metsänhoidossa ole yhtään rästejä.

Kovimmassa käytössä ovat Etelä-Savon metsät, joista hakataan noin 85 prosenttia suurimmasta kestävästä hakkuusuunnitteesta.

Lapin metsät kasvavat kaksi kertaa enemmän kuin niiden vuotuinen poistuma on. Poistumaan kuuluvat metsästä pois kuljetettu puu, metsään jääneet hakkuutähteet sekä luonnon poistuma kuten myrskyn, lumen ja lahon tärväämä puu.

Taimikot pulmana

Korhosen mukaan metsien hoito on parantunut selvästi. Aukkoja on hyvin vähän viljelemättä verrattuna 1970- ja 1980-luvun määriin. Vajaatuottoiset metsät ovat myös vähentyneet.

Taimikonhoidon rästit sen sijaan ovat kasvaneet noin 100 000 hehtaaria kymmenvuotiskausittain.

Tutkijat kehittävät inventointia, sillä nykyiset metsän kasvumallit eivät riitä mittamaan metsien kasvua. Toinen pulma on puuston luontainen kuoleminen, joka on isompaa kuin nykyisillä laskentamalleilla mitattu, kertoi tutkija **Olli Salminen**.

Nuorissa metsissä on runsaasti puuta, joka kelpaisi energiaksi. Sen saatavuus on herkkä hinnalle ja tuille.

”Jos energiapuun tuet poistetaan ja sen hinta alenee 10 prosenttia, käyttö vähenee 80 prosenttia”, Salminen esitti.

”Kiertoaika lakiin”

Parviainen piti hyvänä, että metsälakiin on tulossa uudistamisen velvoite. Hän lisäisi lakiin myös puuston kiertoajat, joista tulisi pitää kiinni hakkuissa.

”Jos yhteiskunta tukee metsätaloutta, on sillä myös oikeus puuttua ja ohjata lailla tai asetuksilla metsätaloutta.”

Salminen muistutti asiaa kokeillun Ruotsin metsälainsäädännössä ja siitä myös aika pian luovutun. Parviainen arvioi, että puun tulo markkinoille vaikeutuu jatkossa, sillä puuntuotannon näkökulma ei ole enää metsänomistajien enemmistölle tärkein omistuksen lähtökohta.

JUHA AALTOILA

KARI SALONEN

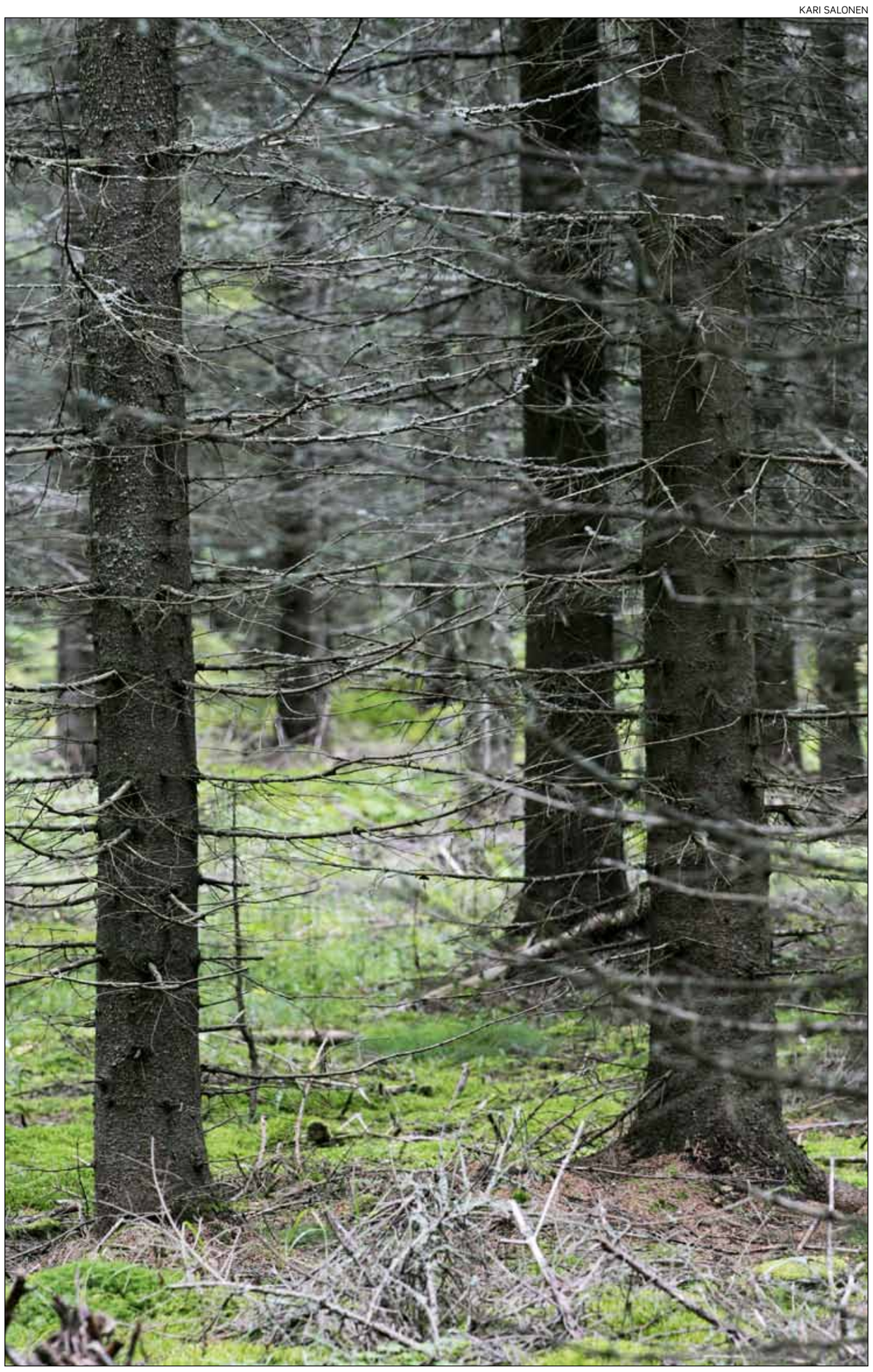

Nuoret istutuskuusikot tuottavat puuta. Muille metsän käyttömuodoille ei juuri tilaa jää.

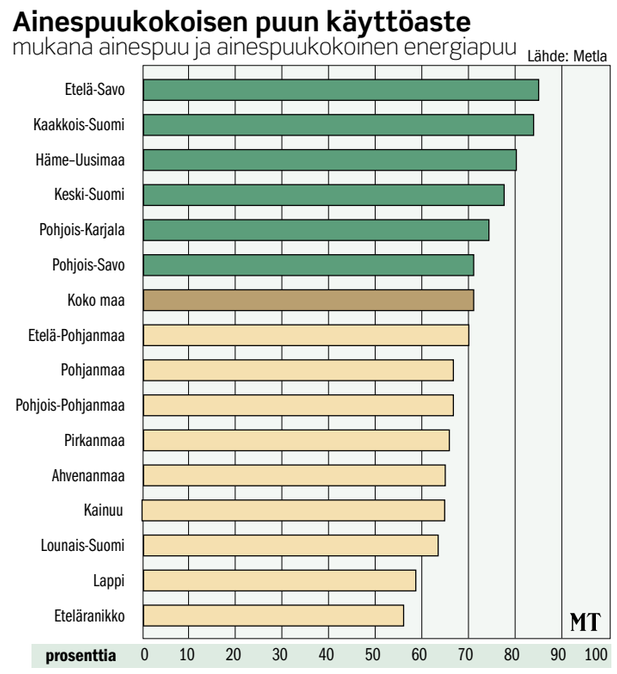

Metsien käyttöaste on korkea, sillä se on laskettu suurimmasta kestävästä kertymäarviosta, joka ei tunne tilarajoja eikä metsänhoidon rästejä.

Voit kommentoida juttua Maaseudun Tulevaisuuden verkkolehdessä osoitteessa *www.maaseuduntulevaisuus.fi.*

KOMMENTTI

Hiomopuita ja mustarouskuja

Metsäammattimiehet haukutaan 20 vuoden päästä metsien kuusettamisesta. Kuusen viljely onnistuu kääntömätästettyyn maahan nykytaimilla niin, että 20 kesän jälkeen metsä tuottaa vain kuusikuitua hiomolle ja mustarouskua sienestäjälle. Metsästä ei ole monikäyttöön.

Taimikon hoidon ohjeissa onkin syytä korostaa, että raitaa, haapaa ja koivua jätetään sekapuiksi kuusen taimikkoon jos mahdollista.

Kuusettumista isompi pulma on kuitenkin Kainuun, Pohjois-Pohjanmaan ja Lapin nuorissa metsissä. Harvennuspuulle tulee löytää joutuin ja paljon lisäkäyttöä.

Vai onko sitten juuri nyt ensisadon kypsyttyä oikea aika kansan- ja metsätaloudessa jättää 1950–1990-luvuilla toimineiden metsänomistajien töiden ja rahallisten panostusten tulokset rämettymään? Juuri nyt kun nokiat horjuvat ja kasvavat alat metsistä alkavat tuottaa rangan ja kuitupuun sijasta tukkia?

JUHA AALTOILA

Puurakentaminen vähentää hiilidioksidipäästöt puoleen

Osa Rakennusteollisuuden toimialoista kyseenalaistaa selvityksen

Työ- ja elinkeinoministerion tutkimuksessa arvioitiin puutalorakentamisen vaikutusta kasvihuonekaasupäästöihin Suomessa vuoteen 2030 mennessä.

Kolmessa kehitysvaihtoehdossa puurakenteisten kerrostalojen osuus uudisrakentamisessa oli 22, 52 tai 82 prosenttia.

Vaihtoehdossa, jossa puurakentamisen osuus oli 82 prosenttia, päästöt vähenivät jopa yli puolella eli 102 000 hiilidioksiditonnilla.

Jos hiilen sitoutuminen puun kasvussa otettiin huomioon, päästöt vähenivät 249 000 tonnia vuodessa.

Kritiikkiä yksipuolisuudesta

Työ- ja elinkeinoministeriön selvitys ei joidenkin Rakennusteollisuus RT ry:n toimialojen mukaan noudata eurooppalaisten standardien sääntöjä rakennusten ympäristötehokkuuden arvioinnissa, eikä selvityksestä tehtyjä johtopäätöksiä siten voida pitää merkityksellisinä.

RT:n toimitusjohtajan **Tarmo Pipatin** mukaan rakennusmateriaalien päästövertailu ei anna oikeaa kuvaa niiden ympäristövaikutuksista.

”Todenmukaisen kuvan saamiseksi ympäristövaikutuksia tulee tarkastella kokonaisvaltaisesti rakennuksen koko elinkaaren osalta”, Pipatti sanoo.

”Selvityksessä arvioidaan pelkkää rakentamisvaihetta ja ainoastaan hiilijalanjäljen näkökulmasta. Tutkimus vertailee päästöjä omatekoisin laskentasäännöin”, arvioi Pipatti.

Asiasta ei yksimielisyyttä

Rakennusteollisuuden osana toimiva Puutuoteteollisuus ry ei yhdy annettuun kritiikkiin.

”Mielestämme selvitys tuo hyödyllistä tietoa rakennusmateriaalin valintojen merkityksestä osana rakennuksen koko elinkaaren aikaisia ympäristövaikutuksia”, toteaa Puutuoteteollisuus ry:n puheenjohtaja **Timo Luhtaniemi**.

Puutuoteala haluaa yhdistyksen mukaan omalta osaltaan edistää rakentamisen ympäristövaikutusten pienentämistä ja tukea valtiovaltaa ja ministeriöitä pyrkimyksessä tähän suuntaan.

LAURA KAKKONEN

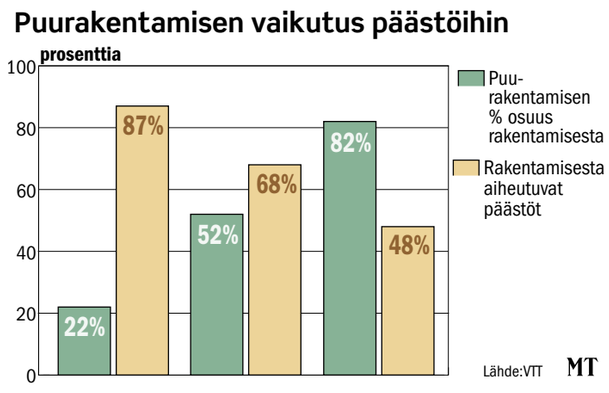

KARI SALONEN

Eteläruotsalaisessa Växjön kaupungissa suositaan puurakentamista. Ruotsissa puukerrostalojen osuus rakentamisesta on jo 20 prosenttia.

Suojelualueelta levinneiden kirjanpainajien tuhot korvataan Ruotsissa

Ruotsin metsänomistajajärjestöt ovat neuvotelleet metsänomistajille korvaukset mahdollisista kirjanpainajan tuhoista, joita leviää Dagmarmyrskyn suojelualueille kaatamista puista, Land -lehti kertoo.

Dagmar myrsky kaatoi jouluna Ruotsista noin viisi miljoonaa kuutiometriä puuta. Pahimmin kärsivät Jämtlannin ja Västernorrlannin metsät.

Norrskog otti heti myrskyn jälkeen yhteyttä Jämtlannin ja Västernorrlannin läänin hallituksiin ja kertoi, millaisen ongelman suojelualueiden myrskyssä kaatuneet puut aiheuttavat.

Norrskogin toimitusjohtaja **Janne Björck** kertoo korvauksia vaaditun yhteistyössä metsänomistajien yhdistys Mellanskogin kanssa.

Mahdollisten korvausten ehto on, että tuhon on aiheuttanut kuusen kirjanpainaja. Suojelualueen myrskytuhosta saa olla enintään 300 metriä talousmetsän vahinkokohteeseen.

Maanomistaja voi hakea korvausta lähimmästä läänin-hallituksesta.

”Hyvä uutinen metsänomistajille”, sanoo Norrskogin puheenjohtaja **Gunnar Heibring**.

MT

Puumaster istuttaa kaksi puuta kaadetun tilalle

Lämmitämme tehdasta purulla ja hakkeella.

LEEVI KOSKELO

Pyhäntäläinen Puumaster Oy istuttaa tänä vuonna 11 700 puuntainta yhteistyökumppaniensa metsiin. Urakka alkoi tänään keskiviikkona puolilta päivin Pyhännän Tavastkengän kylällä.

Toiminnallaan Puumaster haluaa haastaa yrityksiä, ei vain puhumaan ympäristöstä, vaan myös toimimaan ympäristön hyväksi.

Metsälain mukaan päätehakkuun tekevällä metsänomistajalla on uudistamisvelvoite, mutta puun ostavilla yrityksillä vastaavaa velvoitetta ei ole. Puumaster haluaa olla edelläkävijä ja esimerkki, joka osoittaa, että rakentajakin voi kantaa kortensa kekoon yhteisen hyvän vuoksi.

”Huomioimme ympäristön kaikessa toiminnassamme. Ostamme puut mahdollisimman läheltä, jotta vältymme turhilta kuljetuksilta”, kertoo toimitusjohtaja **Leevi Koskelo**.

”Suunnittelemme Salvos -hirsirakennuksemme tarkkaan, raaka-ainetta mene hukkaan. Lämmitämme tehdasta purulla ja hakkeella”, Koskelo kertoo.

Puumaster rakentaa Salvos -tuotemerkillä hirsimökkejä, -aittoja ja -saunoja.

MT

Puumuovi sopii kännykkään

Se tuntuu kädessä selvästi pehmeämmältä kuin perinteiset polymeerimuovit.

JAAKKO RAUKOLA

UPM:n puukuiduista ja muovista valmistama biokomposiitti korvaa muovia elektroniikkateollisuudessa.

Kotimainen teknologiayritys Keep Loop on todennut puumuovin erittäin kilpailukykyiseksi materiaaliksi matkapuhelimen lisälaitteeksi suunnitellussa mikroskoopissa.

”Uusi biokomposiitti soveltuu erinomaisesti ruiskuvalutuotantoon. Kuorimateriaalina se tuntuu kädessä selvästi pehmeämmältä ja lämpimämmältä kuin perinteiset polymeerimuovit”, Keep Loopin perustaja **Jaakko Raukola** perustelee valintaa.

Yhteistyö teknologiayrityksen kanssa on UPM:lle merkittävä edistysaskel, sillä kännykkämikroskooppi voi avata UPM ForMi -nimeä kantavalle materiaalille uusia mahdollisuuksia kuluttajaelektroniikan ja -optiikan valmistuksessa, UPM tiedottaa.

”Tämä on hyvä osoitus siitä, että biokomposiitin käyttöalue on hyvin laaja. Asiakkaat ovat käyttäneet sitä huonekaluissa sekä erilaisissa käyttötavaroissa. Nyt osoitamme, että se soveltuu hyvin myös elektroniikkateollisuuden tarpeisiin”, UPM ForMi -liiketoiminnan johtaja **Stefan Fors** kertoo.

MT